

SISTEMSKO ZNANJE ZA TRAJNOSTNO DELOVANJE

Dr. Darja Piciga, Državlјanska pobuda za Integralno zeleno Slovenijo

Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030 je ambiciozen program svetovne skupnosti za razreševanje globalnih izzivov, ki spodbuja k spremembi razvojne paradigme z uravnoteženim upoštevanjem okoljske, gospodarske in družbene razsežnosti trajnostnega razvoja. Žal poročila strokovnih organizacij tako za svet kot za Evropo in posamezne države ugotavljajo, da na splošno nismo na poti, da bi dosegli zastavljene okoljske cilje do leta 2030, ponekod se od ciljev celo odmikamo (GEO6, UNEP, 2020), obeti za prihodnost pa so še bolj zaskrbljujoči. Sedanji vzorci potrošnje in proizvodnje niso trajnostni, kar prispeva k hudim okoljskim pritiskom. Mladi se dobro zavedajo teh dejstev.

Evropska agencija za okolje v zadnjem okoljskem poročilu za Evropo (SOER 2020) opozarja na kompleksnost izzivov in priporoča celosten, sistemski pristop, ki upošteva tudi soodvisnost z ekonomskimi in družbenimi procesi. Torej umestitev temeljnih družbenih sistemov, ki zadovoljujejo naše potrebe – energetske, mobilnostne, prehranske, bivanjske – v meje ekosistemov. Trajnostni prehodi vključujejo prehode v nizkoogljično, krožno ter bio- in modro gospodarstvo, podpira jih Evropski zeleni dogovor. Zahtevajo celostne sistemske inovacije (tako tehnološke kot socialne) in tudi paradigmatški premik v razvoju znanja in upravljanja.

SOER 2020 prinaša sintezo znanja za trajnostno prihodnost, skupaj s številnimi primeri praktičnega delovanja, ki bodo nedvomno pritegnili mlade, tako kot spodbude za ustvarjalno, inovativno soočanje z izzivi. Za uresničevanje trajnostnih prehodov bo potrebno novo in raznoliko znanje, ki bo temeljilo na večjem številu disciplin, potrebne bodo tudi drugačne spretnosti. Proces gradnje več konceptualnega znanja in znanja o delovanju vključuje dodaten poudarek na razumevanju sistemov, ki so ključni dejavniki obremenjevanja okolja, poti do trajnosti, obetavnih pobud in ovir za spremembe.

Sobivanje in soustvarjanje v skupnosti, oživiljena kulturna dediščina kot vir modrosti in navdiha za razvoj, izmenjave z drugimi kulturami so pogosto prezrti dejavniki trajnostnega razvoja, ki bodo mlade tudi navdihnili k delovanju za prihodnost planeta. Z BC Naklo smo v zadnjem desetletju v okviru pobude za Integralno zeleno Slovenijo razvijali pristop za gradnjo trajnostnih skupnosti, ki integralno vključuje tudi te potencialne, poleg sistemskega znanja, zelenih inovacij in trajnostnih dobrih praks (<http://integralna-zelena-slovenija.si/>).